

feta després de la renúncia de Primo de Rivera exclòia els presos amb delictes que afectaven "la integritat d'Espanya", cosa que implicava tots els catalans. El manifest va rebre el suport de milers de dones en un moment en què encara no eren reconeguts els seus drets polítics. Anglada també va crear el personatge El Més Petit de Tots, encàrrec del Comissariat de Propaganda de la Generalitat el 1937, que va esdevenir un símbol de resistència i lluita contra el feixisme.

Surroca, que s'ha encarregat de coordinar un altre llibre centrat exclusivament en el Front (Memòries del FNC, d'Arrel editors), l'oblidat dels oblidats

en la resistència antifranquista catalana, capitalitzada pel PSUC, conclou que les persones que apareixen al llibre no van lluitar per un reconeixement ni per una gratificació: "Van lluitar per un esperit de justícia [...]. Alguns casos del llibre són gent que passaran per la història completament desaparebuts i que, en canvi, en el seu moment el que van fer va tenir, encara que la paraula pugui ser exagerada, un gran sentit d'heroïcitat. No es tracta tant de fer-los uns reconeixements exhaustius, [...] però sí que en quedi constància."

Joan Serra

Vint anys d'Iguana Teatre

La companyia de referència del teatre balear, Iguana, compleix dues dècades, durant les quals ha modernitzat el panorama escènic illenc.

Iguana Teatre és el grup de l'escena balear que possiblement més projecció té a fora de les Illes. No és estrany, perquè projecta una gran solidesa adquirida a Balears. S'ha convertit, al llarg de vint anys, en el referent imprescindible quan es parla de teatre a l'arxipèlag. No solament per l'activitat escènica que desenvolupa ans també perquè ha ajudat a obrir un camí que fa dues dècades semblava un somni. Aleshores, pensar en una companyia estable de teatre modern, que no fos la típica companyia que representa obres costumistes regionals, que fos a més professional, que tingués feina constant i fins i tot que pogués arribar a disposar d'un espai propi era un somni irreal. Se suposava que les Balears no donaven per a res més que per al teatre costumista, que mai no hi hauria públic suficient per a un tipus d'art escènic considerat "modern". Iguana ha demostrat que no era així i ha superat el provincianisme teatral. Altres grups i iniciatives també hi han ajudat, per descomptat. Tanmateix, Iguana marca un abans i un després, és qui demostrà que es podia trencar amb èxit amb tot l'anterior.

Vint anys. Amb motiu del vintè aniversari, el grup ha publicat un llibre,

Polypus malignus, la primera producció d'Iguana Teatre, l'any 1988.

amb un títol ben elemental: *20 anys*. *Iguana Teatre*, en el qual s'explica la gènesi i l'evolució des dels anys en què tot era un simple somni fins al moment actual, passant per la fita de convertir l'antic cine Rex, situat a la modesta barriada del Molinar, en el Teatre del Mar. El text de l'obra és de Carles Molinet, Pere Fullana i Jordi Banal, i permet seguir els moments principals i activitats que caracteritzen les dues dècades del grup.

El 1983, a la Universitat de les Illes Balears (UIB) es creà el Centre d'Experimentació Teatral (CET), que tenia com a objectius, entre d'altres, la difusió, formació i animació teatral adreçada als universitaris. Cal recordar que aleshores la UIB era molt més petita que no ara, que es dividia físicament en diversos edificis –l'actual campus encara no estava acabat–, que l'oferta d'estudis era molt minsa i que, en fi, la vida universitària pràcticament no existia i encara menys la vida teatral universitària. Qualsevol jove que tingués aspiracions teatrals se n'havia d'anar a fora, a Barcelona o a Madrid. Tanmateix, enmig d'aquell panorama desèrtic, un grup d'entusiastes i joves actors activaren el CET: Bàrbara Quetglas, Antoni Picó, Rafel Vives, Joan Carles

Bellviure i Carles Molinet. Fou en el Centre on començaren a forjar-se una idea que semblava aleshores desbaratada: crear un grup estable que aspirés a la professionalitat. El 1985 naixia La Iguana, formada pels actors esmentats, a més de Pere Fullana, director, el tècnic Gabriel González, l'escenògraf Jaume Llabrés i l'actriu Bàrbara Serra. El primer muntatge es convertia en realitat el 30 d'abril del 1986 al Teatre Principal de Palma, quan La Iguana presentava al públic *Polypus malignus*, de Jordi Begueria.

La nova companyia va fer compatible durant els primers anys l'activitat teatral amb altres tipus de muntatges –com les performances que va muntar en una discoteca a l'aire lliure– que li donaren prou diners per finançar noves obres. Aleshores no rebia cap tipus d'ajut públic. El 1988 La Iguana estrenà un altre espectacle que durant anys la caracteritzarà i, alhora, li va proporcionar una via d'ingressos alternativa. L'Ajuntament de sa Pobla la contractà aquell any per fer un espectacle de carter basat en el foc. Es digué *Nit de foc*. Es basava en la cultura tradicional illenca que té de protagonista el foc i els dimonis. Aquest muntatge es convertí en l'espectacle més representatiu

de la companyia durant molts d'anys, amb el qual assolí un gran nivell de popularitat. De l'èxit de *Nit de foc* en dona fe que entre 1988 i 2003 va ser representada en 132 ocasions, en diversos indrets de totes les Illes així com a Galícia, la Rioja i Portugal.

El 1988 el grup va fer una passa empresarial important. Es constitueix en cooperativa de treball associat formada per Joan Carles Bellviure, Pere Fullana, Gabriel González, Carles Molinet, Antoni Picó i Bàrbara Quetglas. L'any següent adopta el seu nom actual: Iguana Teatre. La realitat de la companyia ja era prou sòlida. Era molt coneguda i fou el moment en què va fer un salt qualitatiu considerable. Començà a fer un seguit de coproduccions i concertacions d'espectacles amb institucions de les illes com l'Ajuntament de Palma, el Consell de Mallorca i el Govern balear. Fruit d'aquestes col·laboracions s'estrenaren *Nits blanques*, de Dostoievski, *Leonce i Lena*, de Georg Büchner i *Cal que una porta estigui oberta o tancada*, d'Alfred de Musset. El 1992 s'incorporà a la companyia Jordi Banal, com a tècnic i escenògraf, que provenia del Teatre Lliure. El mateix any es reestructurà la cooperativa i queden com a membres Jordi Banal, Joan Carles

Bellviure, Carmen Ferrer, Catalina Fiol, Pere Fullana, Antoni Gómez, Carles Molinet i Aina Salom.

El 1993 representà una fita important en la història del grup. El 6 de maig Iguana representà *Rondaies* –un espectacle basat en les rondalles de mossèn Alcover– a l'antic cine Sala Rex de la barriada del Molinar. Era la presentació en públic de l'espai que Iguana pretenia convertir en el futur Teatre del Mar. A tal efecte el 1992 s'havia constituït la Fundació que porta el mateix nom, de la qual formen part el grup així com el Govern balear, el Consell de Mallorca, l'Ajuntament de Palma i la Fundació de la Caixa de Balears Sa Nostra. El 1995 Iguana estrena en el Teatre del Mar *Twist & Txèkhov*, muntatge basat en contes d'Anton Txèkhov. El vell somni del nou espai ja era una realitat, completament rehabilitat i adequat per a les representacions. El 1995 va ser també un any important per al grup perquè la companyia amplia les seves activitats professionals cap a un nou camp: el teatre infantil, a través de la creació del Teatre de la Sargantana, especialitzat a produir aquest tipus d'espectacles. El desenvolupament de la companyia no para. Se succeeixen muntatges propis, coproduccions i cada cop surt més a fora de les Illes, tant a Catalunya i el País Valencià com també a diversos indrets de l'estat. El 2002 es tornà a reestructurar la cooperativa, ara únicament amb els socis Pere Fullana, Jordi Banal i Carles Molinet.

En vint anys Iguana Teatre ha realitzat vint-i-tres muntatges escènics, a més de set de teatre infantil de la Sargantana, i ha estat la peça fonamental per posar en marxa del Teatre del Mar. Més enllà de les activitats concretes i dels objectius empresarials assolits, el més important que ha aconseguit és convertir en realitat el que fa dues dècades semblava un somni impossible: que el teatre a Balears no es reduís al costumisme tradicional i que les noves ofertes tinguessin èxit de públic.

Sens dubte, l'intens desenvolupament de les arts escèniques a Mallorca i a les Illes Balears en general durant les últimes dues dècades no es pot explicar sense l'aportació ineludible d'Iguana Teatre.

Miquel Payeras

Una dotzena d'entitats de Lleida es rebel·len contra la intenció de convertir l'edifici del Roser, on les tropes de Felip V van assassinar centenars de civils el 1707, en un establiment turístic.

Un símbol catalanista, convertit en Parador Nacional?

Una dotzena d'entitats de Lleida s'han rebel·lat contra la intenció del Govern espanyol i l'Ajuntament de la capital del Segrià de convertir un edifici històric i símbol catalanista en un "parador nacional". Es tracta de l'antic convent del Roser, un immoble que conté un interessant claustre de maó d'un barroc auster i que és un símbol de resistència catalanista perquè l'octubre del 1707 les tropes borbòniques de Felip V hi van matar centenars de persones refugiades, la majoria dones i nens. El Govern espanyol i l'Ajuntament lleidatà van anunciar fa un any i mig la intenció de construir al Roser un parador nacional. La Paeria va presentar el projecte com una fórmula que serviria per a rehabilitar el degradat barri antic de la ciutat –concretament, el carrer de Cavallers, un dels més emblemàtics de la ciutat–. Però de seguida es va deixar sentir la veu del col·lectiu independentista L'Ocell Negre, així com la d'altres entitats, que van al·legar que la conversió del Roser en un parador turístic atemptaria contra els usos culturals i educatius que sempre ha tingut l'edifici, a més del contrasentit de deixar que una empresa vinculada al Govern espanyol faci negoci amb un dels màxims emblemes de la resistència catalanista a Lleida. La reacció de les entitats lleidatanes s'ha estès, i ja han signat un manifest contra la conversió del Roser en parador les següents associacions: Acció Cultural de Ponent, Col·lectiu Cultural de Cap-

ponent, Àgora Literària de Ponent, Centre Social la Maranya, Casal Independentista L'Ocell Negre, Amics del Roser, Alternativa Estel, Consell de l'Estudiantat de la Universitat de Lleida,

La campanya *Salvem El Roser* aplega diverses entitats lleidatanes que volen impedir que l'edifici del Roser (a sota) es convertesca en un parador.